

ЛЕОНИД ЛЕНЧ МИЛИТЕ СЪСЕДИ

Превод от руски: София Бранц, 1980

chitanka.info

На К. Топуридзе

Това се случило във вилната зона край Москва, на една тиха уличка, обраснала с тревица, в малка дървена къщичка, почерняла от годините и дъждовете.

Тези дървени къщурки край Москва винаги будят у мен чувство на лирична тъга. Ще ми се да ви разкажа някоя случка от живота на обитателите им, която да трогне и най-коравото сърце, да накара и най-мрачния непристъпен читател да се усмихне, да се усмихне и замислено да си каже:

— Какви славни люде живеят на нашата земя!

Но, уви, сатиричният дълг ме принуждава понякога да разказвам съвсем други неща, защото тези мили къщурки се обитават от най-различни хора.

И така, в малка дървена къщичка, почерняла от годините и дъждовете, във вилната зона край Москва живели едно време инвалидът Григорий Иванович Лизютин (в селцето го наричали просто „чичо Гриша“) и някой си Волосенков Серафим Аркадиевич, заместник-директор на голям промкомбинат.

Чичо Гриша бил як четиридесет и пет годишен мъжага с удължено косматото лице тип „глиганска зурла“. Впрочем тази „зурла“ била доста благообразна, само носът я развалял — грамаден, скучен, с месести ноздри, по структура и цвят близък до ягодите от сорта „загорска хубавица“.

Чичо Гриша нямал нищо общо с инвалидите от войната или от трудови злополуки. В селцето го наричали „инвалид от водката“. Навремето работил по жепето, но бил уволнен за пиянство и оттогава тръгнало от зле по-зле. Започне някоя работа, изкара две-три седмици и пак се запие на гаровия бюфет. Карал със случайни припечелвания, хващал се с всякаква работа: да поправи телевизора — всякак, да прегледа будилника — бива, да види защо не се затваря катинарът на плевнята — с удоволствие.

Всичкото това го вършел еднакво зле. Телевизорите, минали през ръцете му, след това вече не премигали, ами направо подскачали

епилептично от нервен тик, будилниците замлъкнали навеки, ремонтiranите от него катинари се отваряли с най-обикновена кибритена клечка. Укорявали го и му се карали за безобразната работа, ама все му било това, само да пипне някоя петачка и да отиде в бюфета на сладки приказки с келнерките. Накратко казано, чичо Гриша бил калпав човек. Живее самичък — и жена му дори не издържала и избягала при майка си някъде към Саратов.

Колкото до Серафим Аркадиевич Волосенков, този другар бил замесен от съвсем друго тесто.

Много солиден, лицето му широко и чисто, с меки обли черти, приятен човек, без да е хубавец, пълен, но с мярка — без увиснал гаден корем.

За пиене не пиел, но понякога си позволявал да поседне с добър приятел в гаровия бюфет на чашка бира, па дори и на малка водчица. Седи, пие си биричката и мирно-благородно разсъждава по теми от международната политика. Добре ги разбирал той международните въпроси. Като почне понякога да „свива перките“ на империалистите — всеки се заслушва! И жена му също като него солидна, къщовница, и синчето Петка — ей такъв сополанко! — ама и той се държи с достойнство.

Случи се понякога да спре случаен минувач пред градинката им, прехласнат в алените божури, а Петка иззад оградата:

— Какво гледате, чичко?

— Не може ли без пари? — шегува се минувачът.

— Който гледа без пара, той е фукара! — веднага отвърща Петка и се изплезва на минувача.

Серафим Аркадиевич одобрявал и поощрявал тези словесни кълчения.

— Нека си играе с римите детето! — с усмивка отвърщал той на оплакванията на жена си от сина. — Дори е полезно, ако искаш да знаеш! Като порасне, ще стане писател сатирик.

Волосенкови живеели скромно, но съвсем прилично — според заплатата — в две големи стаи от дървената къща. В третата, помалката, било гнезденцето на чичо Гриша.

Чичо Гриша уважавал съседите си заради факта, че Серафим Аркадиевич винаги с желание по съседски му помагал с пари... Ще влезе в чистата им уютна спалня, отделена само с една стена от

неговата стая, ще каже от приличие две думи за времето, това-онова, после ще се изкашля и ще каже:

— Аркадич, таковата... дай ми... в събота ще ти ги върна.

И Серафим Аркадиевич никога не му отказвал. Ще стане, ще отиде до старинния тумбест махагонов скрин, опрян на стената, ще издърпа леко най-горното чекмедже, ще извади пари и ще ги подаде на чичо Гриша с думите:

— Не е идиот, който за заем пъшка, ами който взима и не връща!

И трябва да се каже, че чичо Гриша винаги връщал заемите. Ако не „тази“ събота, то другата или по-другата, но непременно ще върне!

И ето че една събота, когато душата му изгаряла за пиене, а не му било удобно да отиде да иска от Волосенкови — защото поредните двадесет и пет рубли тежали на все още будната му съвест — чичо Гриша си помислил за тумбестия скрин точно тук, зад стената. Та нали съседът всеки път точно там бъркал за пари, в най-горното чекмедже на скрина. Чичо Гриша не се колебал много-много, ами пуснал радиоточката с всичка сила, взел една бургия, набелязал си една точка на дървената стена и на най-сладките извивки на прочутия тенор, изпълняващ по радиото „не изкушавай“ взел да пробива в стената дупка.

Точката била избрана със снайперистка точност и чичо Гриша улучил точно най-горното чекмедже на съседския скрин. Навел се, залепил око в дупката и... се разтреперил! Чекмеджето догоре било наблъскано с пари. Тогава чичо Гриша взел триона и все така внимателно изрязал малко квадратче, пхнал ръка в дупката и измъкнал една банкнота от петдесет рубли. Помислил малко и извадил още една. После спрял радиото, отбил се при съседите и като честен човек и при това не „идиот, който взима и не връща“, връчил на мадам Волосенкова (самият Волосенков го нямало вкъщи) дълга си — двадесет и петте рубли. А с останалите осемдесет и пет се напил до безсъзнание в бюфета на гарата.

И като тръгнало оттогава. Един живот заживял чичо Гриша — чак пара се вдига из селцето! Всеки ден ходи до Москва и всеки ден пие, пък и черпи всеки, който седне на масата му. На сервитьорката Дуся от гаровия бюфет, сладка блондинка с лудешки кафяви очи, поднесъл за подарък скъп комплект парфюми, за себе си купил едно доста прилично костюмче — конфекция, и дори една отровно

светлозелена шапка наместо старото, ужасно омазнено каскетче с копче отгоре. И всичкото това с париците от съседския скрин! А Серафим Аркадиевич изобщо не забелязвал, че банкнотните му резерви се топят: хитрият чичо Гриша измъквал пари от дъното, а чекмеджето догоре било натъпкано с банкноти по сто и по петдесет рубли.

Из селцето плъзнали разни лоши слухове за чичо Гриша. Че „инвалидът от водката“ явно се бил хванал с някакви нечисти работи. На преките въпроси и многозначителните намеци чичо Гриша отвръщал мъгляво: бил намерил в града някаква изгодна работа. Каква? Ами... разтоварване на товарни магазини. Хората само клатели глава.

Обаче когато чичо Гриша си купил и телевизор, Серафим Аркадиевич Волосенков вече не издържал: посъветвал се с жена си, взел писалката, извадил от служебната чанта чист лист хартия и написал където се следва заявление-сигнал срещу съседа си, в който като „честен и бдителен гражданин“ молел да се проверят „източниците на загадъчните доходи на гражданина Г. И. Лизютин“.

Една нощ при чичо Гриша нахълтали нечакани гости. Обискирали всичко, но не намерили нищо подозрително. Чичо Гриша, трезвен и мрачен, през цялото време на обиска седял мълчаливо по бели гащи до разклатената си масичка и пушел. А после изведнъж се изправил и хрипкаво казал:

— Не знаете къде да търсите, Мърлячи!

Отишъл до стената, отместил някакви парцали, извадил изрязаното квадратче и... пред очите на потресените агенти взел да измъква от комшийския скрин една след друга банкноти.

Откарали ги и двамата още същата вечер с една обща кола.

... И ги съдили почти едновременно. Като свидетел на обвинението по делото на „инвалида от водката“ се явил съседът му Серафим Аркадиевич Волосенков, все така величав и представителен. А когато започнал процесът на промкомбинаторите, като свидетел на обвинението по делото на един от подсъдимите С. А. Волосенков, съдът разпитал съседа му, затворника Г. И. Лизютин. И докато разправял как вадил пари от съседския скрин, чичо Гриша доставил на съдиите и публиката доста весели минути.

... Наскоро ми се случи да мина през това вилно селце, където се е разигравала гореописаната малка житейска трагикомедия. Човекът, който ми разказа тази история, назова само улицата, на която са живели двамата герои, номера на къщата не знаех.

Улицата намерих бързо — тиха, зелена — и тръгнах по нея, поглеждах дървените къщички с градинките и се опитвах да позная коя от тях е на Волосенкови. Видях на една врата пет-шестгодишно момченце с перчемче на изпъкналото чело, с мръсна моряшка блуза. Не знам защо, но реших, че точно това е Петка Волосенков.

Казах му:

— Я иди повикай татко си!

— Няма го татко! — отвърна едрочелото момченце.

— Ами къде е?

— Една „Волга“ пристигна и тате за дълго вдигна! — каза момченцето. И додаде шепнешком: — В командировка!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.